

Onderwerp Arbeidsmarkt en corona		
Nummer	2020/511195	Datum college 26 mei 2020
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.	
Programma/beleidsveld	3.1 Werk	
Afdeling	WI	
Auteur	N. Rambocus/A. van Outvorst	
Telefoonnummer	023-5114211	
Email	nrambocus@haarlem.nl	
Bestemd voor:	Het college stuurt deze raadsinformatiebrief ter kennisname naar de Raad.	
Bijlagen		

Inleiding: een sterk veranderde arbeidsmarkt

Door de coronacrisis is de arbeidsmarkt in korte tijd ingrijpend veranderd. Van een zeer krappe arbeidsmarkt met veel werkgelegenheid en een tekort aan arbeidskrachten hebben we in korte tijd te maken gekregen met een enorm verlies van werkgelegenheid. De arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland/IJmond is op dit moment de arbeidsmarktregio met de op 4 na hoogste WW-instroom van het land, mede door een sterke vertegenwoordiging van horeca en toerisme. Maar ook andere sectoren staan onder druk: uit een enquête van VNO-NCW (25 april 2020) blijkt dat 90% van de sectoren in de komende drie maanden zware klappen verwacht.

Het is duidelijk dat we voor grote uitdagingen staan en in veel gevallen zijn in deze fase nog geen harde voorspellingen te maken. Dat neemt niet weg dat we samen met partners in de regio de handen ineen hebben geslagen en momenteel samen met hen de eerste stappen maken naar herstel van de arbeidsmarkt.

Het belang van regionale samenwerking.

Voor een inclusieve, duurzame en toekomstbestendige arbeidsmarkt is samenwerking tussen werkgevers, werknemers, UWV, onderwijs en gemeentelijke bestuurders op het gebied van Werk & Inkomen onmisbaar. Al langer werken wij in onze regio met genoemde partijen samen. Onze ambitie is om via regionale samenwerking beter in te kunnen spelen op de vraag van de arbeidsmarkt en zo alle werkzoekenden een kans te bieden op betaald werk en een volwaardige werkplek.

Deze partijen zijn onder andere verbonden in het publiek-private platform Regionaal Werkbedrijf Zuid-Kennemerland/IJmond (RWB ZK-IJ) en het Bestuurlijk Overleg Arbeidsmarkt (BOA) waarin de wethouders Werk & Inkomen uit de regio en UWV zijn vertegenwoordigd. Beide gremia vallen onder het voorzitterschap van de centrumgemeente Haarlem.

Afgelopen periode is door deze partijen in de arbeidsmarktregio de aanzet gemaakt tot een regionale doe-agenda met bestuurlijk draagvlak. Bij de uitwerking van de doe-agenda wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande structuren en worden instrumenten benut om snel en pragmatisch concrete resultaten te bereiken.

Verderop in deze brief informeren we u over de eerste acties die zijn opgenomen op deze doe-agenda.

Arbeidsmarkt: ook een economisch vraagstuk

Tot medio maart was er voldoende werkgelegenheid en lag de nadruk op het vinden van geschikte arbeidskrachten. Inmiddels staat echter ook de werkgelegenheid sterk onder druk. Hoe groot de effecten van de corona-maatregelen zullen zijn, is mede afhankelijk van de mate waarin ondersteuningsmaatregelen ondernemers daadwerkelijk door deze periode heen helpen. Het creëren van werkgelegenheid is een van de ambities uit de economische visie Haarlem. De wijze om hieraan invulling te geven, komt nu in een ander licht te staan en een gemeenschappelijke blik vanuit Werk en Inkomen en Economische Zaken rondom het vraagstuk arbeidsmarkt is daarbij essentieel. Uiteraard elk vanuit de eigen verantwoordelijkheden en doelstellingen.

Samenwerking met de Metropoolregio Amsterdam

54% van de werkenden in Zuid-Kennemerland/IJmond is werkzaam buiten de regio. Verlies van bijvoorbeeld banen op Schiphol of in Amsterdam heeft ook gevolgen voor Haarlemse burgers. We kunnen de arbeidsmarkt daarom niet alleen benaderen vanuit onze eigen gemeente en zelfs niet vanuit de arbeidsmarktregio. De samenwerking binnen MRA-verband biedt houvast en wordt momenteel volop benut.

Wel urgente vragen, maar niet overal snelle oplossingen

Op basis van informatie van het UWV ontstaat een eerste beeld van sectoren die meer of juist minder zwaar getroffen zijn. Voor veel sectoren blijkt pas op langere termijn of daadwerkelijk sprake is van banenverlies: veel mensen kunnen na het opheffen van de maatregelen ook wel terug naar hun baan. We zullen daarom stap voor stap moeten handelen op basis van voortschrijdend inzicht.

Van sommige tekorten kan echter met zekerheid worden gezegd dat ze structureel blijven. Bijvoorbeeld in de zorg en in technische beroepen. Daaraan verandert de coronacrisis niet veel. Er zijn ook sectoren waarvan nu al kan worden gesteld dat ze voor langere tijd onder druk staan, zoals de detailhandel, horeca, entertainmentindustrie en de reisbranche. Hier moeten we voorsorteren op banenverlies.

Aandacht voor kwetsbare groepen

De coronacrisis heeft enorme gevolgen voor heel veel werkenden. Er is echter een aantal groepen die al kwetsbaar was, of nu extra kwetsbaar dreigt te worden en waar specifieke aandacht naar uit gaat.

Jongeren en jongvolwassenen

Jongeren en jongvolwassenen zijn om uiteenlopende redenen extra kwetsbaar: de aansluiting tussen onderwijs en werk staat onder druk door een tekort aan stage- en leerwerkplekken. Daarnaast is het de vraag of in bepaalde sectoren voldoende werkgelegenheid overblijft om uitstromende jongeren aan werk te helpen. Tot slot is het aandeel flexwerkers hoog onder jongeren en beschikken zij vaak nog niet over voldoende arbeidsverleden om goed bemiddelbaar te zijn.

Mensen met een UWV- of bijstandsuitkering en mensen met een arbeidsbeperking

Ongeveer 3.900 mensen maken aanspraak op een bijstandsuitkering in Haarlem. De gemeente is verantwoordelijk voor de ondersteuning en begeleiding naar werk voor deze groep. Op dit moment is er sprake van een lichte stijging van het aantal toekenningen van bijstand. Indien de arbeidsmarkt in onze regio zich niet snel genoeg herstelt, is de verwachting dat het aantal mensen dat is aangewezen op bijstand zal groeien. Daarnaast neemt de concurrentie op de arbeidsmarkt, juist voor deze groepen, waaronder mensen met een arbeidsbeperking, toe en dreigen hun kansen af te nemen.

Cijfers over de effecten van de coronacrisis op garantiebanen en beschut werk zijn nog niet voorhanden en komen naar verwachting pas in juli beschikbaar. In de doe-agenda zal echter ook specifiek aandacht blijven voor behoud van werk en bemiddeling naar werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Middelen die vóór de coronacrisis hiervoor bestemd waren, zullen ook nu nog zoveel mogelijk worden ingezet op deze groep.

Zzp'ers

Haarlem telt, op basis van kengetallen van de Kamer van Koophandel, ruim 15.000 zzp'ers. Tot en met 18 mei hebben bijna 4.500 van hen aanspraak gemaakt op de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) voor levensonderhoud. Dit geeft aan dat ook veel zzp'ers worden getroffen door de coronacrisis.

Het is lastig om in dit stadium de blijvende impact in te schatten voor deze groep, omdat tot op heden het inkomen van een partner of eigen vermogen vaak nog niet is meegenomen als voorwaarde. Welk deel van de ondernemers hierop niet kan terugvallen wordt snel duidelijk wanneer deze toets wel gaat gelden. Ook de sector waarin de ondernemer werkzaam is, is relevant voor het toekomstperspectief. Hierop is een eerste analyse gedaan, maar deze geeft momenteel nog te weinig inzicht om daar een conclusie aan te verbinden. Aan verfijning van die data wordt gewerkt. Wel worden zzp'ers nu al actief gewezen op beschikbare vacatures op werk.nl.

Aanpak

De betrokken partijen in de arbeidsmarktregio hebben een doe-agenda opgesteld. De partners in deze doe-agenda (werkgevers, werknemers, UWV, onderwijs) dragen elk vanuit de eigen verantwoordelijkheid en organisatie hieraan bij. Uiteraard binnen de beperkte middelen en capaciteit die ieder voor dit onderwerp ter beschikking heeft, maar waar nodig ondersteund met middelen uit Perspectief op Werk (regionaal budget ten behoeve van (kwetsbare) werkzoekenden op de arbeidsmarkt).

Eerste stappen zijn:

- Goede monitoring van de gevolgen voor middellange en langere termijn is nodig om tijdig bij te sturen en keuzes te maken. Analyses door gemeenten (afdelingen Werk en Inkomen en Economische Zaken), UWV, werkgeversorganisaties en de MRA bieden waardevolle input. Inmiddels zijn afspraken gemaakt om deze informatie regionaal te bundelen op het thema arbeidsmarkt.
- Matching: inzet van gemeentelijke communicatiekanalen om ondernemers en werkzoekenden beter te informeren over de verschillende digitale platforms die er zijn om vraag en aanbod in werk te matchen. Daarbij wordt gestart met werk.nl en [NLwerktDoor.nl](https://nlwerktDoor.nl)
- Matching: inzet van extra 2 fte bij het Werkgeversservicepunt (WSP) ter intensivering van matching van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en jongeren met onvoldoende startkwalificaties die

door de coronacrisis zonder werk zijn komen te zitten. Bekostigd vanuit Perspectief op Werk.

- Actief inzetten van het Transferpunt Zorg van House of Skills¹ voor mensen die een overstap naar werk in de zorg ambiëren
- Inzet van een zorgarrangement vanuit Perspectief op Werk gericht op plaatsing van 60 werkzoekenden in de zorg, in eerste instantie gericht op mensen met een bijstandsuitkering of UWV-uitkering in de zorg maar met verbreding naar andere werkzoekenden op de arbeidsmarkt. Te denken valt aan bijvoorbeeld jongeren die niet in aanmerking komen voor een uitkering, maar wel begeleiding en ondersteuning naar werk nodig hebben.
- Verkenning en uitwerking van de mogelijkheden om de instrumenten van House of Skills optimaal te benutten voor jongeren die door de coronacrisis in de knel komen in hun opleiding of in de stap naar werk.
- Verkennen van de mogelijkheden om een online om- en bijscholingsplatform op te zetten samen met AWWN en de Provincie Noord-Holland om mobiliteit op de arbeidsmarkt te vergroten.
- Het opzetten van een techniekarrangement vanuit Perspectief op Werk om werkgelegenheid in de techniek optimaal te benutten.
- Bredere verkenning om voldoende instroom te genereren naar technische opleidingen en beroepen.
- Inventariseren hoe structuren en instrumenten van werknemersorganisaties kunnen worden verbonden met andere initiatieven om zo kansen van werknemers op de arbeidsmarkt te vergroten

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

¹ House of Skills is een publiek-private samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam. Bedrijfsleven, brancheorganisaties, werknemers- en werkgeversorganisaties, kennisinstellingen, onderwijs en bestuurders uit de regio werken nauw samen om de huidige arbeidsmarkt meer in te richten op skills. Zo wordt gewerkt aan een op skills gerichte arbeidsmarkt waar intersectorale mobiliteit wordt gefaciliteerd en een Leven Lang Ontwikkelen de norm is.